

PROGRAMMA TRAJECT 'NATUURINCLUSIEVE LANDBOUW: HOE WERKT HET VÓÓR MIJN BEDRIJF?'

Cleantech gemeenten Apeldoorn, Lochem, Voorst, Brummen

Datum*	Activiteit
September 2020 10.00 – 16.00	Dag 1: Veldbijeenkomst: inspiratie, kennis en jouw idee We gaan in gesprek over natuurinclusieve landbouw en je doet inspiratie op bij een collega-ondernemer. Wat houdt natuurinclusieve landbouw in? Hoe kun je dit vormgeven? Wat zijn financieringsmogelijkheden? Hoe ziet het vervolgtraject eruit? Bij deze dag hoort een thuiswerkopdracht: je gaat aan de slag met het uitwerken van je eigen bedrijfsidee.
Oktober 2020 10.00 – 16.00	Dag 2: Groepsbijeenkomst: Jouw idee en dan...? Je onderzoekt je eigen ideeën in relatie tot natuurinclusieve landbouw op jouw bedrijf. Wat is je motivatie, wat past bij jou en wat is je stip op de horizon; waar wil je naartoe en hoe doe je dat? Je bedrijfsidee voor natuurinclusieve landbouw krijgt vorm. Je spart hierover met collega deelnemers. Aan het einde van de dag is helder wat je aanpak is en welke activiteiten je gaat ondernemen. Je gaat je eerste planopzet toetsen in een thuiswerkopdracht en tijdens de volgende cursusdagen.
November 2020 10.00 – 16.00	Dag 3: Cursus: Samenhang landschap, bodem, water, vegetatie Je leert over de samenhang tussen landschap, bodem, water en vegetatie, ook specifiek voor het gebied waar je percelen liggen. Welke natuurdoelen kun je halen op je bedrijf?
December 2020 10.00 – 16.00	Dag 4: Veldbezoek: Samenhang landschap, bodem, water, vegetatie Tijdens een veldbezoek doe je een bodemboring en wordt gekeken naar het voorkomen van bodemleven (wormen) als gradiënt voor biodiversiteit. Ook maak je kennis met meerdere natuurbeheertypen en daarbij behorende soorten. Bij deze dag hoort een thuisopdracht, waarin je een LESA (Landschaps Ecologisch Systeem Analyse) uitwerkt.
Januari 2020 10.00 – 16.00	Dag 5: Groepsbijeenkomst: Aanscherpen plan Je gaat je plan verder aanscherpen. Afhankelijk van hoe ver je bent, is er ruimte om je te koppelen aan experts en informatie die je helpen bij de uitvoering van je plan. Dit bepalen we na een inventarisatie onder deelnemers na dag 3. Thuis ga je aan de slag met uitwerken en mogelijk toepassen van concrete maatregelen die je in 2021 wilt gaan toepassen op je bedrijf.
Februari 2021 10.00 – 16.00	Dag 6: Cursus: Factoren voor verhogen natuurkwaliteit Wat zijn factoren die verklaren wat je op welk perceel ziet aan natuur? Je krijgt theorie over de samenstelling van de bodem en invloed van de bodem, waterstand en kwel op de natuur. Je gaat zelf aan de slag en ontdekt dat Google Maps meer te bieden heeft dan de routeplanner.
Maart 2021 10.00 – 16.00	Dag 7: Cursus: Factoren voor verhogen natuurkwaliteit Deze dag staat in het teken van biodiversiteit en van bodemgebruik. Welke maatregelen kun je nemen om bodemschade te herstellen? Bij deze module hoort een thuiswerkopdracht, voor je eigen percelen ga je onderzoeken welke natuur er mogelijk is, of er gevaar is voor bodembeschadiging en probleemkruiden.
April 2021 10.00 – 16.00	Dag 8: Groepsbijeenkomst: Uitvoeren en feedback Je hebt maatregelen uitgewerkt en waar mogelijk de eerste uitvoering toegepast op je eigen bedrijf, al dan niet onder begeleiding van experts. Je hebt beeld bij wat wel of niet werkbaar is en je krijgt feedback van collega deelnemers. Mogelijk kunnen zaken gezamenlijk worden opgepakt. Je gaat hierna verder met toepassen van praktische maatregelen op je bedrijf. Tussentijds kun je met experts afstemmen of anderen uit het projectnetwerk.

Mei 2021 10.00 – 16.00	Dag 9: Veldwerk 1: Graslandbeheer en basis soortenkennis In het veld ga je planten herkennen en in kaart brengen. Hoeveel soorten staan er en hoeveel ruimte nemen deze in? Welke soorten horen bij welke verschraving en welke voederwaarde heeft dit gras?
Juni 2021 10.00 – 16.00	Dag 10: Veldwerk 2: Graslandbeheer en basis Alle verzamelde gegevens worden verwerkt met behulp van het boekje 'Ontwikkelen van kruidenrijke percelen'. Op je bedrijf maak je op je een perceel een vegetatieopname.
Juni 2021 10.00 – 16.00	Dag 11: Toets Certificaat Natuurondernemer niveau I en graslandbeheer Een hogere biodiversiteit is op elke grondsoort te realiseren. Maar hoe? Welke planten en dieren horen daarbij? Hoe zit het met bemesten en verschralen? Je kennis wordt getoetst wat je het certificaat Natuurondernemer niveau I oplevert.
September '21 10.00 – 16.00	Dag 12: Groepsbijeenkomst: Evaluatie en aanpassen Gedurende de zomermaanden heb je maatregelen kunnen toepassen op je eigen bedrijf en ervaringen opgedaan. Je deelt je ervaringen, resultaten en knelpunten. Je krijgt feedback. Wat kun je anders doen, waar heb je hulp bij nodig? Hoe ga je na dit traject verder?
Oktober '21 10.00 – 16.00	Dag 13: Afsluiting Op deze dag presenteren we de resultaten van de 20 bedrijfsveranderplannen. We kijken naar het vervolg en delen dit met belangrijke stakeholders. De certificaten worden uitgereikt.

* Data worden op zo kort mogelijke termijn ingevuld. Hiervan worden de deelnemers ruim op tijd op de hoogte gesteld.

Dit project is tot stand gekomen met ondersteuning van de Provincie Gelderland en de Europese Unie in het kader van het Europees Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling: Europa investeert in zijn platteland. Kijk op de [website van ELFPO](#) voor meer informatie.

Europees Landbouwfonds voor
Plattelandsontwikkeling; Europa
investeert in zijn platteland

≡ provincie
Gelderland